

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

તોહફા એ રમજાન

પ્રકાશન નં. ૨૪

—:પ્રકાશક:—

ઇસ્લામિક ઇન્ફોર્મેશન સેન્ટર
હોટલ નુરાની પાસે, ડાંડા બજાર,
ભુજ-કચ્છ. મો. ૮૪૦૧૭ ૮૬૧૭૨,
www.iickutch.blogspot.in

અપની બાત

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાલુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા કે અલ્લાહ ને મુજે પેશકશ કી કે વો મેરે લિયે મક્કા કી વાદી કો સોના બના દે. મૈને કહા નહી, એ મેરે રબ! બલ્કિ મૈ તો યહ ચાહતા હૂં કે એક દિન સૈર હોકર બાબીં ઔર એક દિન ભૂખા રહૂં. લિહાજા જબ મૈ ભૂખા રહૂં તો તુજસે આજિજી કરું ઔર તુજકો યાદ કરું ઔર જબ શિકમસેર રહૂં તો મૈ તેરી હમ્દ કરું ઔર તેરા શુક કરું. (મિશકાતુલ મસાબીહ)

ઇસ હદીસ સે માલૂમ હોતા હૈ કે હાલાત કે બગેર કેફિયત પૈદા નહી હોતી. ભૂખ આદમી કે અન્દર આજિજી વ ઇન્કસારી (નમ્રતા) કી કેફિયત ઉભારતી હૈ ઔર ઉસકો અલ્લાહ કો યાદ કરને વાલા બનાતી હૈ. ઇસકે બાદ આદમી કો સૈરી (ભર પેટ) હાસિલ હોતી હૈ તો ઉસકે શુક કે જઝબાત કો જગાતી હૈ ઔર ઉસકો હમ્દ-ખુદાવન્દી મેં મશગૂલ કર દેતી હૈ.

યહી રોજે કા અસલ મકસદ હૈ. હાલાંકી અબ્દ યા બન્દા હોને કી હૈસિયત સે મોમિન કો કોઇ ઇખ્તિયાર બાકી નહી રહતા કે વો અપને રબ કે ફર્માન કે નફે ઔર નુકસાન કો માલૂમ કરકે ઉસ પર અમલ કરે. બન્દે કે અમલ કે લિયે ઉસકે રબ કા હુકમ હોના હી કાફી હૈ. ફિર ભી ગોરો-ફિક્ર કે લિયે અગર હમ દેખે તો રોજા એક સાલાના તર્બિયતી કોર્સ હૈ જિસકે જરિયે આદમી કે ઉપર ભૂખ કે હાલાત પૈદા કિયે જાતે હૈં તાકી ઉસકે અન્દર આજિજી, ઇન્કસારી ઔર અલ્લાહ સે દુઆ વ તોબા કી કેફિયત ઉભરે. વહ અલ્લાહ કો યાદ કરને વાલા બન જાએ.

રોજે મેં દિન કે વકત આદમી કો ભૂખ કા તજુર્બા કરાયા જાતા હૈ, ઇસકે બાદ રાત કો ઉસે ઇસ તજુર્બે સે ગુજારા જાતા હૈ કે વો ભર પેટ જાએ ઔર પીએ તાકિ ઉસકે અન્દર શુક કે જઝબાત બેદાર હો ઔર ઉસકા સીના હમ્દ-ખુદાવન્દી સે ભર જાએ. આજિજી (મોહતાજી) વ શુક દો એસી કેફિયતેં હૈં જો અલ્લાહ કો મતલૂબ હૈં.

રોજે કે લિયે અરબી લફઝ સૌમ હૈ. સૌમ કે અસલ મઅને હૈં રૂકના. શરીઅત કી જુબાન મેં સાઇમ યાની રોજેદાર વહ ઇસાન હૈં જો જાને-પીને વ અજદવાજી તઅલ્લુકાત સે વકતી તોર પર રૂક જાએ. યહ રૂકના ઔર પરહેજ કરના આદમી કે અન્દર બદાશત કી સલાહિયત પૈદા કરતા હૈ. પુરાને જમાને મેં અરબી લોગ અપને મુશિકલ વકત, સખ્ત વ જંગ કે સફર કે બેહતરીન સાથી ઘોડે કો તર્બિયત દેને કે લિયે કુછ મુદૂત કે લિયે ભૂખા-પ્યાસા ખડા રખતે થે તાકી વહ સખ્તી કો બદાશત કર સકે. ઇસી તર્બિયત યાફતા ઘોડે કો ખીલે-સાઇમ (રોજેદાર ઘોડા) કહતે થે.

રોજે કે મકાસિદ મેં સે એક યહ ભી હૈ કે એક મોમિન પૈ દર પૈ તર્બિયત સે ઇસ કાબિલ હો જાએ કે જબ સખ્તિયાં પેશ આએ તો વહ ઉસકે મુકાબલે મેં પૂરી તરહ જમ સકે. રોજેદારી સે અસલ ફાયદા યહ ભી હૈ કે ઇસાન કા માદ્દી (ભૌતિક) પહલૂ કમજોર હો ઔર ઉસકી રુહાનિયાત બદે તાકિ વહ અપને રબ કે કરીબ હો સકે.

અગર હમ મેં રોજે રખને કે બાવજૂદ ભી ઇસ કિસ્મ કી તબ્દીલી નહી આતી હૈં ઔર અપની જાત મેં આજિજી, ઇન્કસારી, આખિરી દર્જે તક બન્દગી કા એહસાસ બેદાર નહી હોતા યા રોજા રખને કે બાદ ભી હમ અપને આપ મેં અનાનિયત, નફસપરસ્તી, તકબ્બુર (ધમંડ) વ રસ્મી ઇબાદતો કે જરાસીમ (વાયરસ) પાતે હૈં તો હમારે લિયે જરૂરી હૈ કે હમ અપને રોજે કા ફિર સે મુઆયના કરેં યા ખુદકા

એહતિસબા લે. જેસાકિ કહા ગયા હૈ, જિસને રોગ રખા ઇમાન વ એહતિસાબ કે સાથ, ઉસકે તમામ પિછલે ગુનાહ માફ કર દિયે ગયે. (મિશકાત)

કુછ લોગ ઇસ માહ મેં અપને કમજોર ઉજ્ર પાકર રોજે સે કિનારા-કશ હો જાતે હૈં ઓર પૂરા મહીના ગુજર જાતા હૈં મગર ઉનકી જિન્દગી ઓર દિનચર્યા મેં કોઇ ફર્ક નહી પડતા, કિસી કિસ્મ કી તબ્દીલી નહી આતી. ઇસકે બરઅકસ હમારે કુછ ભાઈ રમજાન શુરૂ હોતે હી રમજાન કી ચૂનિફાર્મ (ટોપી, કુર્તા, તહમદ વગેરહ) ધારણ કરકે મસ્જિદોં મેં વાલિહાના અંદાજ સે લપકતે હૈં ઓર મહીને ભર ઇસ તરહ મસ્જિદોં કો પકડે રહતે હૈં કિં યહ અંદાજ હોતા હૈં કિં ઇસ્લામ કા સેલાબ અબ ચારોં તરફ સે ઉબલ પડા હૈં ઓર અબ મસ્જિદોં કી વીરાનિયાં હમેશાં કે લિયે ખતમ હો ગઇ હૈં. મગર અફસોસ! માહે રમજાન કે જુદા હોતે હી હમારે યહ રમજાની ભાઈ મસ્જિદોં સે એસે રૂખસત હોતે હૈં જેસે ઉનકા ઇનસે કોઇ વાસ્તા નહીં ઓર જુમ્આ મેં ઉસી તરહ નજર આતે હૈં જેસે યહૂદ વ નસારા અપની-અપની ઇબાદતગાહોં મેં સનીચર વ ઇતવાર કે દિન ઇબાદત કે લિયે નજર આતે હૈં. હમારી ઇસ બેહિસી કી વજહ યહી હૈં કિં હમને રોજે જેસી અહમ ઇબાદત કો એક રસ્મી અમલ સમજા જબકિં યહ એક જિન્દા ઇબાદત હૈં.

જિન્દા અમલ આદમી કે પૂરે વજૂદ સે નિકલતા હૈં. વો ઉસકી પૂરી હસ્તી કા એક ઈજહાર હોતા હૈં. ઇસકે અલાવા રસ્મ કી હૈસિયત મહજ એક બેરૂહ બાહરી અમલ કી હોતી હૈં. આદમી કલ્બ વ રૂહ કો ઉસમેં શામિલ કિએ બગેર ઉપરી તોર પર ઉસે અંજામ દે દેતા હૈં. અલ્લાહ હમેં જિન્દા ઇબાદત કરને વાલા આબિદ બનાએ ઓર રસ્મી ઇબાદત સે દુર રખે, આમીન!! ઇસ માહે મુબારક કા યહ મુબારક તોહફા કબૂલ કીજિએ, ઇસ ઉમ્મીદ કે સાથ કિં ઇસ બાબરકત મહીને મેં આપકી દિન-રાત કી ઇબાદતોં મેં યહ કિતાબ કિસી હદ તક આપકી મુઆપિન (મદદગાર) બન સકે ઓર અલ્લાહ હમારી ઇસ મેહનત સે ખુશ હો જાએ યહી હમારી મેહનત ઓર કોશિશોં કા મક્સદ હૈં, અલ્લાહ ઇસે કબૂલ કરે. આમીન!! ઇસી મેં હમ સબકી કામચાબી હૈં. વસ્સલામ,

અબ્દુર્રહમાન ખિલજી

અમીર જમઇયત અહલે હદીસ રાજસ્થાન

ਭਾਗਵਤ ਧੰਨਸਾਨ ਦੀ ਭਿੰਨਗੀ ਕਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਹੈ ਔਰ ਧੰਨਸਾਨ ਦੀ ਤਾਜ਼ੀਕ (ਰਚਨਾ) ਕਾ ਮਕਸਦ ਹੀ ਅਲਾਹ ਕੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸਿਰ੍ਹੀ ਔਰ ਸਿਰ੍ਹੀ ਭਾਗਵਤ ਹੈਂ। ਜੈਸਾ ਕਿ ਕੁਰਾਨ ਮਜ਼ਹ ਮੇਂ ਅਲਾਹ ਤਆਲਾ ਨੇ ਧੰਨ ਮਕਸਦ ਕੋ ਭਾਗਰ ਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਨੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਧੰਨਸਾਨ ਕੋ ਸਿਰ੍ਹੀ ਅਪਨੀ ਭਾਗਵਤ ਕੇ ਲਿਯੇ ਪੈਦਾ ਕਿਆ ਹੈ ਔਰ ਤਮਾਮ ਅੰਘਿਆ ਔਰ ਰਸੂਲ ਧੰਨੀ ਗਰਭ ਸੇ ਭੇਜੇ ਗਏ। ਯਹ ਕਿ ਅਲਾਹ ਦੀ ਭਾਗਵਤ ਕਰੇ ਔਰ ਤਾਜ਼ੀਕ ਸੇ ਦੂਰ ਰਹੇ।

ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਸਭਸੇ ਪਹਲੇ ਹਮੇਂ ਅਪਨੀ ਪੈਦਾਓਸ਼ ਕੇ ਧੰਨ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਯਾਨੀ ਭਾਗਵਤ ਕੋ ਸਮਝਨਾ ਚਾਹਿਓ। ਕਯੋਂ ਕਿ ਭਾਗਵਤ ਕਾ ਅਸਲ ਮਤਲਬ, ਧੰਨਕੀ ਰੁਹ ਕੋ ਸਮਝਨੇ ਕੇ ਭਾਵ ਧੰਨਕੇ ਦੂਸਰੇ ਸਲੀ ਅਰਕਾਨ ਯਾ ਭਾਗਵਤ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਕੇ ਫਲਸਫੇ ਔਰ ਮਕਸਦ ਪ ਮਆਨੀ ਦੀ ਗਿਰਹੇ ਖੁਦ-ਭ-ਖੁਦ ਖੁਲ ਜਾਓਗੀ।

ਓਲਾਮ ਮੇਂ ਭਾਗਵਤ ਕਾ ਮਤਲਬ ਪੂਜਾ ਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਲਿਕ ਭਨੰਗੀ, ਓਤਾਅਤ, ਫ਼ਰਮਾਭਰਦਾਰੀ (ਆਜ਼ਾਪਾਲਨ) ਕਾ ਲੀ ਹੈਂ। ਭਾਗਵਤ ਕੋ ਮਹਾ ਪੂਜਾ, ਪਰਸਿਤਸ਼ ਪ ਤਾਜ਼ੀਕ ਕੇ ਮਆਨੀ ਮੇਂ ਲੇਨਾ ਦਰਅਸਲ ਅਧੂਰਾ ਤਸਵੁਰ ਹੈਂ। ਜੈਸਾ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਮਹਾਭਵ ਕੇ ਲੋਗੋਂ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਮਾਭੂਹੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋਡਨਾ, ਸਿਰ ਝੁਕਾਨਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਸਾ ਕਰਨਾ, ਨਜ਼ਰੋ-ਨਿਯਾਜ ਧਰਾਨਾ ਪਗੇਰਹ ਕੋ ਹੀ ਸਿਰ੍ਹੀ ਭਾਗਵਤ ਸਮਝ ਲਿਆ ਗਯਾ ਹੈ ਔਰ ਏਸਾ ਕਰਨੇ ਕੇ ਭਾਵ ਓਨਹੋਂ ਸਮਝਾ ਕਿ ਓਨਹੋਂ ਭਾਗਵਤ ਕਾ ਹਕ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿਆ। ਯਾ ਪੋ ਧੰਨਸੇ ਆਗੇ ਭਏ ਤੋ ਦੁਨਿਆਦਾਰੀ ਸੇ ਦੂਰ ਲਾਗਕਰ ਪਹਾਡੋ, ਗੁਫ਼ਾਓ, ਜੰਗਲੋਂ ਮੇਂ ਜਾ ਭਸੇ ਔਰ ਧਿਆਨ-ਜ਼ਾਨ, ਨਫ਼ਸਕਸ਼ੀ ਮੇਂ ਡੁੱਬ ਕਰ ਭਿੰਨਗੀ ਦੀ ਭਿੰਨੇਦਾਰੀਓਂ ਸੇ ਸੁਖਦੋਸ਼ (ਭਰੀ) ਹੋ ਗਏ ਔਰ ਧੰਨੀ ਕੋ ਓਨਹੋਂ ਭਾਗਵਤ ਦੀ ਓਂਟੇਹਾ (ਪੂਜਾ ਕਾ ਚਰਮ ਭਿੰਨੁ) ਮਾਨਾ।

ਭਰਭਿਲਾਫ਼ ਧੰਨਕੇ ਓਲਾਮ ਮੇਂ ਭਾਗਵਤ ਕਾ ਤਸਵੁਰ ਸਿਰ੍ਹੀ ਪੂਜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਲਿਕ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਹਮਾਰੀ ਸਾਰੀ ਭਿੰਨਗੀ ਅਲਾਹ ਦੀ ਭਨੰਗੀ ਮੇਂ ਭਸਰ ਹੋ, ਧੰਨ ਦੁਨਿਆ ਮੇਂ ਹਮ ਜੋ ਕੁਝ ਲੀ ਕਰੋਂ ਅਪਨੇ ਰਬ ਦੀ ਸ਼ਰੀਅਤ ਕੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਰੋਂ। ਹਮਾਰੀ ਤਿਭਾਰਤ, ਹਮਾਰੀ ਮਓਸ਼ਾਤ, ਧਰੇਲੂ ਪ ਭਾਹਰੀ ਭਿੰਨਗੀ, ਹਮਾਰੀ ਏਕ-ਏਕ ਨਕਲੋ ਹਰਕਤ, ਹਮਾਰੀ ਭਿੰਨਗੀ ਦੀ ਰਾਹ ਮੇਂ ਓਠਾਯਾ ਗਯਾ ਏਕ-ਏਕ ਕਦਮ ਓਸ ਓਲਾਹੇ ਪਾਹਿਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਪ ਹਿਦਾਯਤ ਕੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੋ ਭਿੰਨਕੀ ਭਨੰਗੀ ਕਾ ਹਮਨੇ ਓਕਰਾਰ ਕਿਆ ਹੈਂ।

ਭਸ ਦੁਨਿਆ ਕੋ ਓਡਕਰ ਪਹਾਡੋ ਪ ਗੋਸ਼ੋਂ ਮੇਂ ਜਾ ਭੇਠਨਾ ਔਰ ਅਲਾਹ-ਅਲਾਹ ਕਰਨਾ ਭਾਗਵਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਲਿਕ ਦੁਨਿਆਦਾਰੀ ਮੇਂ ਧੁਸਕਰ ਔਰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਭਿੰਨਗੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਭਿੰਨੇਦਾਰੀਓਂ ਕੋ ਸਮਝਾਲਕਰ ਅਲਾਹ ਕੇ ਕਾਨੁਨ ਦੀ ਪਾਭਨਦੀ ਕਰਨਾ ਹੀ ਭਾਗਵਤ ਹੈਂ।

ਓਲਾਮ ਧੰਨਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਭਿੰਨਗੀ ਕੋ ਭਾਗਵਤ ਮੇਂ ਤਭਦੀਲ ਕਰ ਦੇਨਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈਂ। ਲਾ ਓਲਾਹਾ ਓਲੇਲਾਹ ਮੁਹੰਮਦੁਰ੍ਰਸੂਲੁਲਾਹ ਕਾ ਓਕਰਾਰ ਕਰਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਯਹ ਭਾਵ ਲਾਜ਼ਿਮ ਆ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਿੰਨ ਅਲਾਹ ਕੋ ਹਮਨੇ ਅਪਨਾ ਮਾਭੂਦ ਤਸਲੀਮ ਕਿਆ ਹੈ, ਓਸਕਾ ਅਭਵ ਯਾਨੀ ਭਨੰਦਾ ਭਨਕਰ ਰਹਨਾ ਹਮਾਰੀ ਭਿੰਨੇਦਾਰੀ ਹੈ ਔਰ ਧੰਨੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਭਾਗਵਤ ਹੈਂ

ਧੰਨ ਅਜ਼ੀਮ ਮਕਸਦ ਕੇ ਤਹਤ ਧੰਨਸਾਨ ਕੋ ਮੁਤੀਅ, ਫ਼ਰਮਾਭਰਦਾਰ ਭਨਾਨੇ, ਓਸਕੀ ਜ਼ਹਨੀ ਤਭਿਯਤ, ਮਜ਼ਭੂਤ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੇ ਓਸਮੇਂ ਓਲਾਮੀ ਸੀਰਤ ਪਰਪਾਨ ਧਰਾਨੇ ਕੇ ਲਿਯੇ ਹੀ ਅਲਾਹ ਤਆਲਾ ਨੇ ਨਮਾਜ਼, ਰੋਜ਼ਾ, ਹਜ਼, ਜ਼ਕਾਤ ਦੀ ਅਮਲੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਭਨਾਯਾ ਹੈ। ਭਿੰਨਸੇ ਸੇ ਰੋਜ਼ਾ ਲੀ ਏਕ ਅਹਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈਂ।

कुर्बान में रोजे का हुकम एस कदर तइसील के साथ आया है. यहाँ कुर्बान की धन आयतों का तर्जुमा नकल किया जाता है,

અચ ઈમાન વાલોં! તુમ પર રોજે ફર્જ કિયે ગએ જિસ તરહ તુમસે પહલે કી ઉમ્મતોં પર ફર્જ કિયે ગએ થે તાકિ તુમ પરહેજગાર બનો. ગિનતી કે ચન્દ દિન હૈં, ફિર તુમમેં સે કોઈ શખ્સ બીમાર હો યા સફર મેં હો તો દૂસરે દિનોં મેં તાદાદ પૂરી કર લેં. જો કોઈ જયાદા નેકી કરે તો વો ઉસકે લિએ બેહતર હૈ.

रमजान का महीना जिसमें कुर्बान उतारा गया, हिदायत है लोगों के लिये और रास्ते की तरफ़ जुली निशानियाँ और हक व जातिल में ईंसला करने वाला. जस तुममें से जो शज्स ईस महीने को पाओ वह ईसके रोज़े रभे और जो भीमार हो या सङ्गर पर हो तो दुसरे दिनो में गिनती पूरी कर ले. अल्लाह तुम्हारे लीये आसानी याहता हैं. वह तुम्हारे साथ सज्ती करना नहीं याहता ईसलिये के तुम गिनती पुरी कर लो और अल्लाह की जडाई जयान करो ईस पर की इसने तुमको राह जताई और ताकि तुम शङ्कज्जर ज्नो.

तुम्हारे लिये रोजे के रातों में अपनी भीवियों के पास जाना नयन किया गया। वह तुम्हारे लिये लिप्पास हैं और तुम उनके लिये लिप्पास हो। अल्लाह ने जाना कि तुम अपने आप से भयानत कर रहे थे तो उसने तुम पर ईनायत की और तुमको माफ़ कर दिया अब तुम उनसे मिलो और याहो जे अल्लाह ने लिप्प दिया है, और भाओ व भीओ यहाँ तक कि सुन्नह की सुई धारी काली धारी से अलग बहिर हो जाओ, फिर रोजा पूरा करो रात तक और जब तुम भस्जिद में अतकाफ़ में हो तो भीवियों से सोहणत न करो, यह अल्लाह की हुँदें हैं तो ईनके नजदीक न जाओ, ईस तरह अल्लाह अपनी आयतें लोगों के लिये भयान करता है ताकी वह भयें, (अल फ़करह १८३-१८७)

यह रोजे का बुनियादी हुकम है. इसकी ओर तइसील हदीसों मे आइ है. रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि वसल्लम ने सहाबा किराम को रमजान की आमत पर पहले से ही आगाह इमति हुये मुशजजबरी टी.

अब लोगों! तुम पर एक व्यापक और बड़े मतर्षे वाले महीने ने साया डाला है. इस माह (रमजान) के दिनों का रोज़ तुम पर अल्लाह ने ईर्ज़ किया है और इसकी रात की ईयाहत (तरावीह) को नईल करार दिया है. जिसने इस माह में नेकी और ललाई की गोया उसने दूसरे महीनों में ईर्ज़ अदा किया और जिसने इस महीने में ईर्ज़ अदा कीये गोया उसने दूसरे महीनों में सत्तर ईर्ज़ अंगम दिये. यह महीना सध्र का महीना है और सध्र का सवाध्र जन्नत है. यह गमध्वारी का महीना है इस महीने में मोमिन की रोज़ में ईजाज़ हो जाता है. जिसने इस माह में किसी रोज़ेदार को जिलाया तो उसके लिये यह ईश्तार कराना इसकी मग़्फ़िरत का सध्र होगा और उस रोज़ेदार के बराबर उसको अज़ ली मिलेगा और रोज़ेदार के अज़ में किसी किरम की कोई कभी नहीं होगी. (मुताइज़ुन अलैहि)

નબી-એ-કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, જન્નત મેં એક દરવાજા રચ્યાન નામ કા છે. કયામત કે દિન રોજેદાર હી ઇસ દરવાજે સે દાખિલ હોંગે, ઉનકે સિવા કોઇ દાખિલ નહીં હોગા. ઉનસે કહા જાએગા, રોજેદાર કહાં હૈં? લિહાજા વો ખડે હો જાએંગે ઓર જબ વો દાખિલ હો જાએંગે તો ઇસ દરવાજે કો બન્દ કર દિયા જાએગા. ફિર ઇસ દરવાજે સે કોઇ દાખિલ નહીં હોગા.

❦ રમજાન કે ફઝાઇલ ❦

રમજાન કા મહીના રહમતોં ઓર બરકતોં કા મહીના છે. ઇસ મહીને મેં એક મોમિન અપની જિન્દગી મેં ઓર પૂરે મુઆશરે મેં ચારો તરફ નેકિયોં, રહમતોં વ બરકતોં કી બહારોં દેખતા છે ઓર ઇમાન કી ફસલોં પર શબાબ કા નજારા કરતા છે. રોજે કે જરિયે રોજેદાર કો જિસ્માની સેહત, રૂહાની પાકી, મઆશી ફરાવાની (માલ મેં બરકત) ઓર દૂસરી બરકતેં હાસિલ હોતી હૈં ખુદાપરસ્ત લોગોં કે લિયે રમજાન કે મહીને કા આના એસા હી હૈં જેસે ફસલે-બહાર કા આના.

ઇસ માહ મેં જન્નત કે દરવાજે ખોલ દિયે જાતે હૈં. દોઝખ કે દરવાજે બન્દ કર દિયે જાતે હૈં કયોં કિ લોગ ઇબાદત મેં મસરૂફ રહતે હૈં, નમાજોં કી તરફ રાગિબ ઓર નેક કામોં મેં એક-દૂસરે સે મુકાબલા કરતે હૈં સદકા, ખેરાત, કરાબતદારોં, મિસ્કીનોં ઓર ચતીમોં કે સાથ હુસ્ને-સુલૂફ કરતે હૈં. હાજતમન્દોં ઓર જરૂરતમન્દોં કે કામ આતે હૈં. કસરત સે દુઆ, ઇસ્તગફાર ઓર કુર્આન પાક કી તિલાવત કરતે હૈં. રોજેદારોં કો ઇફતાર કે લિયે બુલાતે હૈં ઓર જાહિર હૈં કિ ઇસ કિસ્મ કા કિરદાર રખને વાલોં કે લિયે જન્નત કે દરવાજે ખોલ દિયે જાએ ઓર જહન્નમ કે દરવાજે બન્દ કર દિયે જાએ.

યહી વજહ હૈં કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ચોં તો નિહાયત સખી ઓર દરિયાદિલ થે હી લેકિન રમજાન મેં આપકી સખાવત ઓર દરિયાદિલી ઇન્તિહા કો પહુંચ જાતિ થી. ઇસ મહીને મેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ બડે પેમાને પર સદકા, ખેરાત ઓર હુસ્ને સુલૂફ ફમાતે થે.

ઇસ માહ મેં બન્દોં પર રહમત કે બાદલ છા જાતે હૈં ઓર રહમતોં કી બારિશ હર તરફ હોને લગતી હૈં. અલ્લાહ રબ્બુલ ઇજજત અપને બન્દો કી ઇન નેકિયોં મેં મુકાબલા આરાઇ કો પસન્દીદગી નજર સે દેખતા હૈં ઓર ફરિશતોં કે સામને ઉન પર ફખ કરતા હૈં.

સબસે બડા બદનસીબ વો હૈં જો ઇસ મહીને કો પાકર ભી અપને રબ કી રહેમતોં સે મહરૂમ રહ જાએ.

❦ ચાંદ દેખના ❦

રમજાન કા આગાઝ શાબાન કી આખિરી તારીખ કો ચાંદ દેખને સે હોતા હૈં. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને રમજાન કા ચાંદ દેખા તો ફરમાયા, અલ્લાહુમ્મા અહિલ્લહુ અલૈયના ખિલઅમ્નિ વલ ઇમાનિ વસ્સલામતિ વલ ઇસ્લામિ રખ્મિબ બ રખ્મુકલ્લાહ. (તિર્મિઝી)

અચ! અલ્લાહ તૂ ઇસ આને વાલે મહીને કો હમારે લિયે અમ્ન, ઇમાન, સલામતી વ ઇસ્લામ કા ચાઉં (મહીના) બના દે ઓર એ ચાઉં! મેરા ઓર તેરા રબ અલ્લાહ હૈ.

ઇસસે માલુમ હુઆ કિ રમજાન કે મહીને કા ખાસ મકસદ આદમી કે અન્દર ઇમાન વ ઇસ્લામ, અમ્નો-સલામતી કે એહસાસ કો જગાના હૈ. સાથ હી મુસલમાન ચાઉં કો મુખાતબ કરકે અપની અબ્દિયત ઇજહાર યહ કહતે હુએ કરતા હૈ કિ ચાહે આસમાન કી બુલન્દી પર મુશ્કુરાતા હુઆ ચાઉં હો યા જમીની ફર્શ પર ચલને વાલે ઇન્સાન વ દીગર મખ્લૂક, સબ ઉસ રબ વ ઇલાહે વાહિદ કે ગુલામ હૈ. ચાઉં દેખકર ઉનકા શઉર ઇસ એહસાસ કે સાથ જાગ ઉઠતા હૈ કિ વો ગર્દિશે જમીન કે ઉસ મરહલે મેં દાખિલ હો ગએ હૈ જબકિ ઉનકો અપની જિન્દગી કા નકશા બિલ્કુલ બદલ દેના ચાહિએ.

રોજે કી નીયત કરના: રોજે કા પહલા અમલ યહ હૈ કી આદમી રોજે કી નીયત કરે. હદીસ મેં આતા હૈ કિ રોજા સિર્ફ વહ શખ્સ રખે જો ફઝર સે પહલે ઇરાદા કર લે.

ઇસસે માલુમ હુઆ કિ રોજા એક ઇરાદતન અમલ હૈ ન કિ મહજ એક રસ્મી અમલ. વો શઉર કે તહત અન્જામ દિયા જાતા હૈ ન કિ ગફ્લત વ બેખબરી કે તહત. યહી મામલા પૂરે દીન કા હૈ. દીન પૂરા કા પૂરા શઉર સે તઅલ્લુક રખતા હૈ. વહી શખ્સ દીનદાર હૈ. જો દીની આમાલ કો જિન્દા શઉર કે તહત અદા કરતા હૈ.

સહરી ખાના: ઇસકે બાદ રોજેદાર ફઝર સે પહલે સહરી ખાતા હૈ. હદીસ મેં આયા હૈ કિ સહરી ખાઓ કયોં કિ સહરી મેં ખરકત હૈ. ખેશક અલ્લાહ ઓર ઉસકે ફરિશ્તે સહરી ખાને વાલોં પર રહુમત ભેજતે હૈ.

સહરી ખાના ગોયા અપને અન્દર રોજે કી આમદગી પૈદા કરના હૈ. કમ્પ્યુટર કી ઇસ્તલાહ મેં યહ જહન કી પ્રોગ્રામિંગ હૈ. ફઝર સે પહલે સહરી ખાના ઇસ બાત કી યાદ-દહાની હૈ કિ અલ્લાહ જબ બજાહિર કિસી સખ્ત કામ કા હુકમ દેતા હૈ તો ઉસી કે સાથ ઉસકે લિયે આસાની કા ઇન્તેજામ ભી ફરમા દેતા હૈ. વહ રોજે કા હુકમ દેતા હૈ તો ઉસી કે સાથ સહરી કી ફરમાત ભી દેતા હૈ. વહ દાવત કી જિમ્મેદારી ડાલતા હૈ તો મદઉ કે મુકાબલે મેં દાઇ કી હિફાઝત કી જિમ્મેદારી ભી લેતા હૈ. જબ જિહાદ કી તરગીબ દેતા હૈ તો ઉસી કે સાથ ફરિશ્તોં સે યે ફરમા દેતા હૈ કિ મુજાહિદીન કો ખુસૂસી મદદ પહુંચાકર ઉન્હેં કામયાબ કરે.

ઇસી કે સાથ રોજેદાર દિનભર ન સિર્ફ હરામ ચીજોં સે બચતા હૈ બલ્કિ અલ્લાહ કી તરફ સે હલાલ જો કી વકતે મુકર્રરહ તક હરામ કરાર દી ગઇ ચીજોં સે ભી પરહેજ કરતા હૈ. નમાજ, જમાઅત વ દુઆ મેં પહલ કરને મેં લપકતા હૈ. યે પરહેજ યે ઇબાદતોં, ઇસ્તગફાર, યે દુઆએ, યે હક તઆલા કે હુકમ કી તામીલ કી કોશિશોં રોજેદાર કી પિછલી અનાનિયત વ નફ્સ પરસ્તી વાલી શખ્સિયત કો મિટાકર ઉસમેં નયે રબ્બાની ઇન્સાન કા જહૂર કરતી હૈ ઓર ઇસ નયે ઇન્સાન કી તામીર મેં તકવા બુનિયાદ હોતી હૈ.

ઇફ્તાર કરના: દિન ભર નમાજ, સદકા, દુઆ, તિલાવતે કુર્આન ઓર યાદે ઇલાહી મેં ગુજારકર રોજેદાર શામ કો ઇફ્તાર કરતા હૈ. જૈસે હી વહ અલ્લાહ કે રિઝક કો મુંહ મેં દાખિલ કરતા હૈ યૈસે હી ઉસકી જબાન ફોરન અલ્લાહ કે શુક સે તર હો

જાતી છે ઓર ઉસ પર ચે દુઆ મચલને લગતી છે, જહબજજમા વખતલ્લતિ ઉઝક વ સખતલ અજરન ઇન્શાઅલ્લાહ (અબૂ દાઉદ) પ્યાસ દૂર હો ગઇ, રગે તર હો ગઇ ઓર અજ્ર વ સવાબ ઇન્શાઅલ્લાહ જરૂર મિલેગા.

ગોયા રોજેદાર અપની દિન ભર કી રિઝક ઓર જરૂરી ચીજો સે મહરૂમી કે બાંધ કે ટુટ જાને પર ભી અપને રબ કો નહીં ભૂલતા છે. દિન ભર ફાકે કે બાદ જાના ઓર પાની કો પાકર રોજેદાર કો જો ખુશી હોતી છે વો ઉસ ઝયાદા બડી ખુશી કી અલામત છે જો આખિરત મેં અલ્લાહ કે અબ્દી ઇનામ કો પાકર રોજેદાર કો હોગી. રમજાન દાઝલ અમલ કી અલામત છે ઇફતાર દાઝલ જજા કી અલામત.

❦ રોજા ઓર કુર્આન ❦

કુર્આન મેં રોજે કા હુકમ દેતે હુએ બીચ મેં કુર્આન કા જિક્ર કિયા ગયા છે ઇસસે માલુમ હોતા છે કિ રોજે ઓર કુર્આન મેં એક ખાસ મુનાસિબત છે. કુર્આન કે અલ્ફાઝ ચે છે, રમજાન કા મહીના જિસમેં કુર્આન ઉતારા ગયા હિદાયત હૈ લોગોં કે લિએ ઓર ઇસમેં ખુલી નિશાનિયાં હૈં હિદાયત કે લિએ ઓર હક વ બાતિલ મેં ફેસલા કરને વાલા. બસ તુમ મેં સે જો ઇસ મહીને કો પાએ વહ ઇસકે રોજે રખે. (બકર: ૧૮૫)

કુર્આન જિસ માહ મેં નાઝિલ હુઆ વહ કમરી (ચાંદ કે હિસાબ) કેલેન્ડર કે એતબાર સે રમજાન કા મહીના થા. પહલી વહ્ય રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ પર ઉસ વકત ઉતરી જબ આપ ગારે હિરા મેં થે. ગારે હિરા મેં કુર્આન કા ઉતરના શુરૂ હુઆ ઓર તકરીબન ૨૩ સાલ કી મુદ્દત મેં વકત-વકત પર થોડા-થોડા નાઝિલ હોને કે બાદ વહ મદીના મેં અપની તકમીલ કો પહૂંચા ચાની પૂરા હુઆ.

ઇસ મહફૂઝ કિતાબ, જિસે કયામત તક અલ્લાહ કી હિફાઝત હાસિલ છે ઓર જિસમેં કામયાબ ઇન્સાની જિન્દગી કે રાજ છે, ઉસકા નુઝૂલ કોઇ મામૂલી વાકિયા નહીં છે. યહ ઇસ આસમાન કે નીચે પેશ આને વાલે તમામ વાકિયાત મેં સબસે જયાદા અહમ વાકિયા છે. કાયનાત એક રાજ છે ઓર જો કિતાબ ઇસ રાજ કો ખોલતી છે વહ સિર્ફ કુર્આન છે. કુર્આન જેસે હિદાયતનામે કા નુઝૂલ ઇન્સાન કે ઉપર અલ્લાહ તઆલા કા સબસે બડા ઇનામ છે કયોં કિ જન્નત હર મોમિન કી મંજિલ છે ઓર ઇસ મંજિલ તક પહૂંચને કા રાસ્તા ઉસે કુર્આન બતાતા છે.

રમજાન કા મહીના ઇસી નેઅમત કી સાલાના ચાદગાર મનાને કા મહીના છે. કુર્આન કે નુઝૂલ કી યહ ચાદગાર જશન કી સૂરત મેં નહીં મનાઇ જાતી બલ્કિ તકવા ઓર શુક્રગુજારી કે માહોલ મેં ઇસકી તિલાવત સે અપને રોજોં કો સખાં કર મનાઇ જાતી છે.

રમજાન કા મહીના કુર્આન કો પઢને ઓર સમઝને કા મહીના છે. ઇસ મહીને મેં ખુસૂસિયત સે કુર્આન કી તિલાવત કી જાતી છે. રાતોં મેં કયામુલ્લૈલ મેં કુર્આન કો પઢા વ અદબ સે સુના જાતા છે. યહ મહીના ઇસ મકસદ કે લિએ ખાસ છે કિ ઇસમેં અલ્લાહ કી સબસે બડી નેઅમત કા સબસે જયાદા તજકીરા કિયા જાએ ઓર ઇસકી ગહરાઇયોં મેં ગોતા લગાયા જાએ.

નુઝૂલે કુર્આન કે મહીને મેં કુર્આન કો પઢતે હુએ આદમી કો વો લમ્હા ચાદ આતા છે જબ અલ્લાહ ને ઇન્સાનોં પર રહમ ફરમાકર ઉસે ઇસ હિદાયત કે નૂર સે

નવાજા થા, ઉસ વકત કો યાદ કરકે વહ પુકાર ઉઠતા હૈ કિ ખુદાયા તૂ મેરે સીને કો ભી ઇસ નૂર સે મુનવ્વર કર દે. કુર્આન મેં વહ ઉન ખુશનસીબ બન્દો કે બારે મેં પઢતા હૈ, જિન્હોને મુખ્તાલિફ અવકાત મેં રબ યાહી જિન્દગી ગુજારી, વહ કહ ઉઠતા કિ ખુદાયા તૂ મુજે ભી અપને પસન્દીદા બન્દો મે શામિલ ફરમા કુર્આન મેં વહ જન્નત ઓર જહન્નમ કા તજકીરા પઢતા હૈ ઉસ વકત ઉસકી રૂહ સે યહ સદા બુલન્દ હોતી હૈ કિ ખુદાયા, મુજે જહન્નમ સે બચા લે ઓર મુજકો જન્નત મેં દાખિલ કરદે.

ઇસ તરહ કુર્આન ઉસકે લિયે એસી કિતાબ બન જાતા હૈ જિસમેં વહ જીએ. જિસમેં વો અપને લિયે રિઝક હાસિલ કરે. જિસકે નૂરાની રાસ્તોં પર ચલતે હુએ જન્નત મેં દાખિલ હો જાએ.

કુર્આન બન્દે કે ઉપર અલ્લાહ કા ઇનામ હૈ ઓર રોજા બન્દે કી તરફ સે ઇસ ઇનામ કા અમલી એતરાફ ઓર શુક્ર.

યહી વજહ હૈ કિ રમજાન મેં તિલાવત હમારી નજાત કા જરિયા બન જાની હૈ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, રોજા ઓર કુર્આન મોમિન કે લિયે સિફારિશ કરેંગે, રોજા કહેગા, અય મેરે રખ! મૈને ઇસ શખ્સ કો દિન મેં ખાને ઓર દૂસરી લગજતો સે રોકા તો યહ રૂકા રહા. અય મેરે રખ! ઇસ શખ્સ કે બારે મેં મેરી સિફારિશ કુબૂલ ફરમા. કુર્આન કહેગા કિ મૈને ઇસકો રાત મેં (તિલાવત કી વજહ સે) સોને સે રોકા. અય મેરે રખ! ઇસ શખ્સ કે બારે મેં મેરી સિફારિશ કુબૂલ કર તો અલ્લાહ ઉન દોનોં કી સિફારિશ કો કુબૂલ ફરમાએગા. (બેહકી, મિશકાત)

અલ્લાહ તઆલા હમેં તોફીક દે કિ હમ ઇસ બાબરકત મહીને મેં અલ્લાહ કે કલામ કે જરિયે અપને રબ કી મઝિફરતેં હાસિલ કરે. આમીન!!

❦❦❦ મસાઈલે રમજાન ❦❦❦

રમજાન કી ફઝીલત વ અહકામ કે બાદ જરૂરી હૈ કિ હમ રમજાન કે ખાસ-ખાસ મસાઈલ સમજે તાકિ રમજાન કા એહતિમામ બાશઉર હોકર દિલી આમાદગી વ ઇત્મીનાન કે સાથ કર સકે.

સહરી: રમજાન કે મહીને મેં ફઝર સે પહેલે ખાના ખાને કો સહરી કરના કહા જાતા હૈ. રોજે કે લિયે કુવ્વત ઓર સહુલત કે લિયે સહરી ખાના નિહાયત જરૂરી હૈ. અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, સહરી ખાને મેં બરકત હૈ, કુછ ન હો તો પાની કે ચન્દ ઘૂંટ હી પી લિયા કરો ઓર અલ્લાહ કે ફરિશ્તે સહરી ખાને વાલોં પર સલામ ભેજતે હેં. (મુસનદ અહમદ)

સહરી કા વકત: હજરત જેદ બિન સાબિત (રઝિ.) બયાન કરતે હેં કિ હમને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ કે સાથ સહરી ખાઈ ફિર હમ નમાજ કે લિયે ખરે હુએ. પૂછા ગયા ઇનકે દરમ્યાન યાની સેહરી સે નમાજ કે બીચ કિતના ફાસલા હોતા થા. ફરમાયા પચાસ આયતેં પઢને કે બરાબર. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

રોજે કી નીયત કરના: રોજે કી નીયત કરની જરૂરી હૈ. બગેર નીયત કે રોજા નહી હોગા. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, અમલોં કા દારોમદાર નીયત પર હૈ. (બુખારી)

ઇસમેં રોજા ભી શામિલ હૈ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને રોજે કે મુતઅલિલક ખાસ તોર પર ફરમાયા, જો શખ્સ સુખહ સે પહેલે રોજે કી નીયત ન કરે

તો ઉસકા રોગ નહીં હોંગા. (તિર્મિજી)

જબાન સે નીયત કરના જરૂરી નહીં હૈ બલ્કિ દિલ મેં રોજા રખને કા ઇરાદા કર લેના જરૂરી હૈ. જબાન સે કેહેને કા કોઇ સબૂત નહીં. નીયત કા મતલબ હી દિલ કા ઇરાદા હૈ.

ઇફતાર: ઇફતાર કે મુતઅલ્લિક અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ હૈ, ઓર ખાઓ વ પીયો યહાં તક કિ ફઝર કી સફેદ ધારી (રાત કી) સ્વાહ ધારી સે અલગ હો જાએ. (સૂરહ બકર: ૧૮૭)

ઇસી હુકમ કો અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ચું સમજાયા, જખ ઇસ (મશરિક) સે રાત આ જાએ ઓર ઉસ (મગરિબ) કી તરફ દિન ચલા જાએ ઓર સૂરજ ડૂબ જાએ તો રોગેદાર કા રોગ ઇફતાર હો ગયા. (બુખારી, મુસ્લિમ, બરિવાયત હજરત ઉમર (રઝિ).)

ઇફતાર મેં દેરી ન કરના: હજરત સહલ બિન સઅદ બયાન કરતે હૈં કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, હમેશા વહ લોગ ભલાઈ પર રહેંગે જો ઇફતાર મેં જલ્દી કરેંગે. યાની વક્ત હોનેપર તાખીર (દેરી) ન કરેંગે. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

ખજૂર વરના પાની સે ઇફતાર: હજરત સલમાન બિન આમિર બયાન કરતે હૈં કિ નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, જખ તુમ મેં સે કોઈ શખ્સ ઇફતાર કરે તો વહ ખજૂરો પર ઇફતાર કરે. ખજૂર ન પાએ તો પાની પર રોગ ઇફતાર કરે ઇસલિયે કિ વહ પાક હૈ. (અબૂદાઉદ, તિર્મિજી)

ઇફતાર કે બાદ કી દુઆ: જહબજજમાઓ વખતલ્લતિલ ઉઝક વ સખતલ અજરન ઇન્શાઅલ્લાહ (અબૂદાઉદ) યાની પ્યાસ જાતી રહી ઓર રંગે તર હો ગઈ ઓર ઇન્શાઅલ્લાહ અજ સાબિત હો ગયા.

સફર કે દૌરાન રોગ: સફર કે દૌરાન યા મર્જ કી શિદ્દત મેં રોજા ન રખ સકતે હો તો છોડ દીજિએ ઓર દૂસરે દિનો મેં ઉસકી કજા કીજિએ કુર્આન મેં હૈ, જો કોઈ ખીમાર હો યા સફર મેં હોતો દૂસરે દિનો મેં રોજોં કી તાદાદ પૂરી કર લે.

(બકર: ૧૮૬)

ભૂલ મેં જાને-પીને સે રોગ નહીં જાતા: હજરત અબૂ હુરૈરહ (રઝિ.) સે રિવાયત હૈ કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, જખ તુમ મેં સે કોઈ આદમી ભૂલ કર જા-પી લે તો વહ અપને રોજે કો પૂરા કરે. ઇસલિયે કિ અલ્લાહ ને ઉસકો ખિલાયા પિલાયા હૈ. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

ખુદ-ખ-ખુદ કે આ જાને પર રોગ નહીં ટુટતા: અગર રોજે મેં ખુદ-ખ-ખુદ કે (ઉલ્ટી) આ જાએ તો રોજા નહીં ટુટતા. હાં, અગર કસદન (જાન-બૂઝ કર) કે કી હૈ તો રોજા ટુટ જાએગા ઓર ઉસકી કજા જરૂરી હૈ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, જિસે ખુદ કે આ જાએ ઉસ પર કજા નહીં હૈ ઓર જો કસદન કે કરે વહ કજા કરે. (એહમદ, અબૂદાઉદ)

નાપાકી કી હાલત મેં રોગ: જો શખ્સ આખિર રાત મેં નાપાકી કી હાલત મેં જાગે ઓર ઉસે અન્દેશા હો કિ ગુસ્ત કરને મેં સહરી કા વક્ત નિકલ જાએગા તો ઉસે

याहिये कि सहरी कर ले, लले गुरल सुजह साहिक के जाह करे क्यो कि उम्मे सलमा (रजि.) इरमाती हैं कि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि वसल्लम जिमाअ के जाह जलालत जनामत (नापाकी) सहरी इरमाते, उसके जाह आप गुरल करते और रोज रज लेते लेकिन इस रोजे की कजा नहीं इरमाते. (बुजारी)

रोजे की हालत में ओहतलाम (स्वप्नदोष) होने पर रोज नहीं दुदता: रोजेदार को अगर दिन में ओहतलाम हो जाये तो उससे उसके रोजे में कोह जराबी नहीं आती. उसको गुरल कर लेना चाहिये. रोज न तोडे क्यो कि यह जन्डे के जस की बात नहीं. जबी सल्लल्लाहु अलैयहि वसल्लम से इस बारे में पूछा गया तो आपने इरमाया, जज ओहतलाम वाला पानी (यानी वीर्य) देवे तो उस पर सिई गुरल वागिज है. रोज उसका सलामत रहेगा. (तिर्मिज)

रोजे की हालत में हैज आ जाने पर रोज जाता रहा: रोजे की हालत में हैज (माहवारी) व निज्ञास आ जाये तो रोज टुट जायेगा. उसकी मुदत जत्म होने के जाह रोज रजे. छुटे हुये रोजों की कजा जरूरी है. (अबुदाउद, तिर्मिज)

रोजे की हालत में अपनी जीवी से सुहज्जत कर बैठने का कइशरा: अबू हुदैरा (रजि.) से रिवायत है कि ओक शज्स आप सल्लल्लाहु अलैयहि वसल्लम की भिदमत में आया और कहा कि मैं हलाक हो गया पूछा गया कि क्या हो गया? तो कहा कि मैं अपनी जीवी से रोजे की हालत में हुमजिस्तर हो गया. तज आपने उसे दो महीने लगातार रोजे रजने या साठ मिरकीनों को जाना जिलाने के लिये जतौर कइशरा कहा.

किरी का रोज जलवाना: अल्लाह के रसूल सल्लल्लाहु अलैयहि वसल्लम ने इरमाया कि अगर कोह अपने भाई को अपने यहां इइतार कराये तो रोज जलवाने वाले को उस रोजेदार के जराजर सवाज मिलेगा और रोजेदार (रोज ओलने वाले) के सवाज में कोह कभी नहीं आयेगी. (तिर्मिज)

नोट: रोज इइतार का ओहतमाम करने वाले का जुद का रोज नहीं है तो यह रोजे का जल मजाक है और इइतार की आड में ओक दुनियावी रजम, सियासत या शोहरत तलबी की निशानी है. लिहाज इससे परहेज करे.

अतिकाइ: अतिकाइ के मजानी ठहरने के हैं और शरइ महापरे में दुनिया के सारे कारोबार छोडकर इजादते इलाही की नीयत से मरिजद में दिन-रात ठहर कर इजादत करने को अतिकाइ कहते हैं.

अतिकाइ की हालत में कसरत से नइली नमाज पढना, कुर्आन मजुद की तिलापत और ठिके इलाही, तस्बीह, अल्लाह की हमद व तकबीर जयान करना और दइद शरीइ पढने में मशगुल रहना चाहिये. कुर्आन व हदीस का दर्स देना और मरिजद में पजज व नसीहत करना बी जइज हैं क्यो कि यह बी इजादत के काम है.

अतिकाइ की जडी इजीलत है. रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि वसल्लम ने इरमाया, जिस्ने रमजान शरीइ में दस दिन का अतिकाइ किया उसे दो हज और दो उमरे के जराजर सवाज मिलेगा. (बेहकी)

मोअतकिइ (अतिकाइ में बैठने वाले) का आकिल, मुसलमान होना, पाक होना, अतिकाइ की नीयत करना और मरिजद का होना जरूरी है याहे मई हो या ओरत. (बुजारी)

હજરત આઈશા (રઝિ.) ફરમાતી છે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને રમજાન શરીફ કે આખિરી અશરે (દસ દિન) મેં આખરી દમ તક એતિકાફ કિયા. (બુખારી)

એક મર્તબા એક સાલ રમજાન મેં નહીં કિયા ગયા થા તો શવ્વાલ મેં ઉસકી અદા ફરમાયા.

એતિકાફ કી હાલત મેં બિલા જરૂરત મસ્જિદ સે બાહર જાના જાયજ નહીં હૈં. અલબત્તા પેશાબ, પાખાના, ફર્જ નમાજ ઓર જુમ્અ કી નમાજ કે લિયે બાહર જા સકતે હૈં.

એતિકાફ કી હાલત મેં અપની બીવી સે મુબાશરત (હમબિસ્તરી) કરના મના છે. અલ્લાહ તઆલા ને કુર્આન મેં ફરમાયા, એતિકાફ કી હાલત મેં તુમ અપની બીવીયો સે મુબાશરત ન કરો. (બકર: ૧૮૭)

સુબહ કી નમાજ પઢ કર એતિકાફ કી જગહ દાખિલ હોના યાહિએ. હજરત આઈશા (રઝિ.) ફરમાતી હૈં કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ જખ એતિકાફ કા ઇરાદા કરતે તો સુબહ કી નમાજ પઢ કર અપને ખેમે મેં દાખિલ હોતે. (ઇબ્ને માજા, બેહકી)

લૈલતુલ કદ્ર

રમજાન કી મુખ્તાલિફ ખાસિયતોં મેં સે એક ખાસિયત યહ ભી છે કે ઇસ માહ કી આખિરી પાંચ તાક (પિષમ) રાતોં મેં એક એસી રાત છિપી હુઈ છે જિસમેં કી ગઈ ઇબાદત કો હજાર મહીનોં કે બરાબર બતાયા ગયા છે. ઉનકા નામ લયલતુલ કદ્ર (તકદીર કી રાત) છે.

ઇસ રાત કી અહમિયત ઇસલિયે ભી બઢ જાતી હૈં કે યહી વો રાત છે જિસમેં ઇન્સાનોં કી કામચાબ જિન્દગી કા હિદાયતનામા કુર્આન નાજિલ હુઆ. જેસા કે કુર્આન મેં બતાયા ગયા છે, મૈને ઇસે (કુર્આન કો) લયલતુલ કદ્ર મેં નાજિલ કિયા. (સુરહ કદ્ર: ૧)

ઇસ રાત મેં બહુત જયાદા ફરિશ્તે ઉતરતે હૈં. યહાં તક કે જમીન પર ફરિશ્તોં કી કસરત (અધિકતા) હો જાતી હૈં. પૂરી જમીન પર રૂહાની માહોલ પેદા હો જાતા હૈં. ઇસ રાત મેં મોમિન બન્દોં કે અમલ વ ઇબાદતકી કદ્ર વ કીમત બહુત બઢ જાતી હૈં ઓર અલ્લાહ સે માંગી ગઈ દુઆ કો અલ્લાહ જલ્દ કબૂલ કરતા હૈં ઓર ગુનાહોં સે તોબા કરને વાલોં પર ઉનકે રબ કી તરફ સે મગ્ફિરત કી બરસાત ફટ પડતી હૈં.

લયલતુલ કદ્ર કી દુઆ: હજરત આઈશા (રઝિ.) ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ સે પૂછા કે અગર મૈં લયલતુલ-કદ્ર કો પાઈ તો મૈં કિસ તરફ દુઆ કરુ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, ઇસ તરફ કહો, અલ્લાહુમ્મ: ઇન્નક અકુબ્બુન તુહિબ્બુલ અફ્વ ઇન્ની (મુત્તકિફ અલૈહિ) યાની એ અલ્લાહ! તુ માફ કરને વાલા હૈં ઓર માફી કો પસંદ કરતા હૈં, તુ મુજે માફ ફરમા.

ઇસસે અંદાજ હોતા હૈં કે અલ્લાહ સે માંગને કી સબસે બડી ચીજ માફી હૈં. માફી યા મગ્ફિરત બન્દે કે લિયે જન્નત કા દરવાજા ખોલતી હૈં. અલ્લાહ તઆલા ને જિસ બન્દે કો માફ કર દિયા તો સમજો ઉસને સબસે બડી કામચાબી હાસિલ કર લી. ઇસીલીયે સબસે બેહતર વકત મેં સબસે બેહતર માંગને કી ચીજ માફી કે સિવા ઓર

ਕਯਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਈਸ ਦੁਆ ਕੇ ਜਰਿਏ ਭਠਾ ਹਰ ਹਾਲ ਮੇਂ ਅਲ੍ਲਾਹ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਯੁਦ ਕੋ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਮਾਨਤੇ ਹੁਏ ਅਪਨੀ ਆਜਿਯੁ ਪ ਈਨਕਸਾਰੀ ਕੋ ਭਹਿਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਆਂਸੂਓਂ ਔਰ ਹਸਰਤ ਕੇ ਸਾਥ ਅਪਨੇ ਲਿਏ ਮਝਿਰਤ ਪ ਮਾਝੀ ਕੀ ਦੁਆ ਕਰਤਾ ਹੈ।

ਹਮਾਰੇ ਭਹੁਤ ਸੇ ਭਾਏ ਭਿਲਾ ਕਿਸੀ ਮਝਯੁਤ ਈਲੀਲ ਕੇ ਰਮਯਾਨ ਕੀ ਰਭ੍ਰੀ ਸਭ ਕੋ ਹੀ ਸਭੇ-ਕਫ਼ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਸਿਝੀ ਈਸੀ ਰਾਤ ਮੇਂ ਈਭਾਦਤ ਕਰਨੇ ਕੋ ਕਾਝੀ ਸਮਝ ਲੇਤੇ ਹੈਂ। ਜਭਕੀ ਕਿਸੀ ਭੀ ਸਹੀ ਹਈਸ ਸੇ ਈਸ ਰਾਤ ਕੇ ਮੁਕਰਰ ਹੋਨੇ ਕਾ ਕੋਏ ਸਭੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਭਲਿਕ ਕਹਾ ਗਯਾ ਹੈ ਕਿ ਆਭਿਰੀ ਅਸ਼ਰੇ ਕੀ ਤਾਕ ਰਾਤੋਂ ਮੇ (ਯਾਨੀ ੨੧, ੨੩, ੨੫, ੨੭, ਪ ੨੮) ਮੇਂ ਸੇ ਐਕ ਰਾਤ ਹੈ। ਈਸੇ ਤਲਾਸ਼ ਕਰੋ। ਯਾਨੀ ਈਨਮੇਂ ਈਭਾਦਤ ਕਰੋ। ਸਾਧਏ ਕਿਸੀ ਐਕ ਰਾਤ ਕਾ ਤਅਧ੍ਯੁਨ ਅਲ੍ਲਾਹ ਕੀ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਈਸਲਿਏ ਨਹੀਂ ਕਿਆ ਗਯਾ ਹੋ ਕਿ ਸਭੇ-ਕਫ਼ ਕੀ ਝੁਲੀਲਤ ਸੇ ਝਾਧਏ ਉਠਾਨੇ ਕੇ ਸ਼ੌਕ ਮੇਂ ਲੋਗ ਜਯਾਏ ਸੇ ਜਯਾਏ ਪਕਤ ਈਭਾਦਤ ਮੇਂ ਗੁਯਾਰੇਂ ਔਰ ਕਿਸੀ ਐਕ ਰਾਤ ਕੋ ਕਾਝੀ ਨ ਸਮਝ ਲੇ। ਲੇਕਿਨ ਹਮਾਰੇ ਕੁਝ ਭਾਏਯੋਂ ਕੀ ਹੀ ਨਾਸਮਯੁ ਔਰ ਕਮ ਈਲਮੀ ਹੈਂ ਕਿ ਰਭ੍ਰੀ ਸਭ ਕੋ ਸਭੇ-ਕਫ਼ ਸਮਝ ਕਰ ਧਰਾਗਾਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ, ਈਸ ਰਾਤ ਕੋ ਮੇਲੋਂ-ਠੇਲੋਂ, ਰੋਸਾਨਿਯੋਂ ਕਾ ਝੁਪ ਏ ਕਰ ਸੈਰ ਪ ਤਝੀਹ, ਧੁਮਨੇ-ਝਿਰਨੇ ਔਰ ਭਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਮੇਂ ਗੁਯਾਰ ਏਤੇ ਹੈਂ। ਜਭਕੀ ਅਲ੍ਲਾਹ ਨੇ ਤੋ ਈਸ ਆਭਿਰੀ ਅਸ਼ਰੇ ਕੀ ਗੈਰ ਮੁਤਅਧ੍ਯਨ (ਗੈਰ ਮੁਕਰਰ) ਤਾਕ ਰਾਤ ਕੀ ਅਹਮਿਯਤ ਭਤਲਾਤੇ ਹੁਏ ਈਸੇ ਕਫ਼ੋ ਮਝਲਤ ਕੀ ਰਾਤ, ਕਹੀ ਤਕਈਰੋਂ ਕੇ ਝੈਸਲੇ ਕੀ ਰਾਤ ਭਤਲਾਤੇ ਹੁਏਕਹਾ ਕਿ ਈਸ ਰਾਤ ਮੇਂ ਭੇਸੁਮਾਰ ਝਿਰਿਸ਼ਤੇ ਜਮੀਨ ਪਰ ਉਤਰਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਨ ਸਿਝੀ ਝਿਰਿਸ਼ਤੇ ਭਲਿਕ ਹਜ਼ਰਤ ਝਿਭ੍ਰਾਏਲ ਅਮੀਨ ਭੀ ਜਮੀਨ ਪਰ ਆਤੇ ਹੈਂ। ਧਹ ਰਾਤ ਝਝਰ ਤਕ ਸਲਾਮਤੀ ਹੀ ਸਲਾਮਤੀ ਹੈ ਔਰ ਈਸ ਸਲਾਮਤੀ ਪ ਕਫ਼ੋ ਮਝਲਤ ਕੀ ਰਾਤ ਕੋ ਅਗਰ ਹਮ ਭੇਲ ਤਮਾਸ਼ੋਂ, ਭਾਨੇ-ਪੀਨੇ, ਸੈਰ ਪ ਤਝੀਹ ਮੇਂ ਗੁਯਾਰ ਏ ਤੋ ਧਕੀਨਨ ਹਮਸੇ ਭਫ਼ਕਰ ਭਏਨਸੀਭ ਕੌਨ ਹੋਗਾ ਕਿ ਜਹਾਂ ਅਲ੍ਲਾਹ ਤਯਾਲਾ ਅਪਨੀ ਨੇਅਮਤੇ ਪ ਰੇਹਮਤੇ ਲੁਟਾ ਰਹਾ ਹੋ, ਸਲਾਮਤੀ ਕੇ ਝੈਸਲੇ ਹਮਾਰੇ ਨਾਮ ਲਿਭਨੇ ਕੋ ਤੈਧਾਰ ਹੋ, ਐਸੇ ਪਕਤ ਹਮ ਉਸੇ ਨਾਰਾਝ ਕਰਕੇ ਉਸਕੇ ਈਨਾਮ ਪ ਈਕਰਾਮ ਨਹੀਂ ਭਲਿਕ ਉਸਕਾ ਗਝਭ ਅਪਨੀ ਤਕਈਰ ਮੇਂ ਲਿਭਵਾਂ ਲੈਂ।

ਹਮ ਅਲ੍ਲਾਹ ਕੇ ਸ਼ੁਕੁਗੁਯਾਰ ਹੈਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹਮ ਪਰ ਈਤਨਾ ਭਡਾ ਅਹਸਾਨ ਝਰਮਾਧਾ ਕਿ ਹਮਾਰੀ ਮੁਯੁਤਸਰ ਸੀ ਉਝ ਮੇਂ ਐਸੀ ਕਿਤਨੀ ਸਭੇ-ਕਫ਼ ਈਨਾਮ ਝਰਮਾਏ ਝਿਸਕੀ ਈਭਾਦਤ ਹਜ਼ਾਰ ਮਹੀਨੋਂ ਕੀ ਈਭਾਦਤ ਸੇ ਭੇਹਤਰ ਹੈ ਔਰ ਹਜ਼ਾਰ ਮਹੀਨੇ ੮੩ ਸਾਲ ੪ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਭਰਾਭਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ।

ਝਕਾਤ

ਝਕਾਤ ਯਾ ਈਨਝਾਕ ਕੀ ਅਰਥ ਈਸਾਰ ਹੈ। (ਸੂਰਹ ਹਸ਼ਰ: ੮)

ਅਲ੍ਲਾਹ ਯਾਹਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਾਯਿਸ ਅਪਨੇ ਉਪਰ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਹਕ ਸਮਝੇ। ਐਸਾ ਮੁਆਸ਼ਰਾ ਭਨੇ ਝਿਸਮੇਂ ਲੋਗ ਲੇਨੇ ਕੇ ਭਯਾਏ ਏਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਤੈਧਾਰ ਹੋਂ। ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਈਸਤੇਹਸਾਲ (ਸ਼ੌਭਲਾ/ਨੁਕਸਾਨ) ਕਰਨੇ ਕੇ ਭਯਾਧ ਦੂਸਰੋਂ ਕਾ ਝਾਧਏ ਪਹੁੰਧਾਨੇ ਕਾ ਮੌਕਾ ਤਲਾਸ਼ ਕਰੋਂ। ਹਰ ਐਕ ਕੇ ਅਢਰ ਧਹ ਮਿਯਾਝ ਪਰਪਰਿਸ਼ ਪਾਏ ਕਿ ਦੁਨਿਯਾ ਮੇਂ ਉਸਕਾ ਕੋਏ ਹਕ ਨਹੀਂ। ਧਹਾਂ ਉਸਕੀ ਸਿਝੀ ਝਿਝਮੇਦਾਰੀਯਾਂ ਹੈਂ। ਈਸੀ ਈਝਿਤਮਾਏ ਝਹ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਝਕਾਤ ਝਰਝ ਕੀ ਗਏ ਹੈਂ। ਈਸਕੀ ਅਹਮਿਯਤ ਕਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਈਸਸੇ ਲਗਾਧਾ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਆਨ ਮੇਂ ਭੁਤਨੀ ਭਾਰ ਨਮਾਝ ਕਾ ਹੁਕਮ ਆਧਾ ਹੈ ਉਤਨੀ ਹੀ ਭਾਰ ਝਕਾਤ ਕਾ ਹੁਕਮ ਭੀ ਆਧਾ ਹੈ।

ઝકાત કા મતલબ હૈ પાકી ઓર સફાઈ. અપને માલ મેં સે એક હિસ્સા હાઝતમંદો ઓર મિસ્કીનોં કે લિયે નિકાલને કો ઝકાત ઇસલિયે કહા ગયા હૈ કિ ઇસ તરહ આદમી કા માલ ઓર ઉસકે માલ કે સાથ ખુદ આદમી કા નફસ ભી પાક હો જાતા હૈ.

સૂરહ તોબા મેં અલ્લાહ તઆલા ને મુસલમાનોં કો કુફર વ મુશ્રિકીન સે જંગ કા હુકમ ઉસ વકત તક કે લિયે દિયા ગયા જબ તક કિ વે કુફર વ શર્ક સે તોબા ન કર લેં ઓર ન સિર્ફ તોબા બલકિ ઝકાત અદા ન કર દે.

ફિર અગર વો કુફર વ શર્ક સે તોબા કરેં, ઇમાન લે આયેં ઓર નમાજ પઢેં ઓર ઝકાત દેં તો વહ તુમહારે દીની ભાઈ હૈ. (સૂરહ તોબા: ૧૧)

યાની ઝકાત નહીં દેને વાલા હરિજ ઇસ લાયક નહીં કી અહલે ઇમાન કી જમાઅત મેં દાખિલ કિયા જાયેં વહ તો એક સડા હુઆ અંગ હૈ જિસે જિસ્મ સે અલગ હી કર દેના બેહતર હૈ વર્ના સારે જિસ્મ કો સડા દેગા. યહી વજહ હૈ કિ આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ કી વફાત કે બાદ જબ અરબ કે બાજ કબીલોં ને ઝકાત દેને સે ઇન્કાર કિયા તો અબૂબક્ર સિદ્દીક (રઝિ.) ને ઉનસે ઇસ તરહ જંગ કી જેસે કાફિરોં સે કી જાતી હૈ. હાલાંકિ વે લોગ નમાજ પઢતે થે. અલ્લાહ ઓર ઉસકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ કા ભી ઇકરાર કરતે થે. ઇસસે માલૂમ હુઆ કિ ઝકાત કે બગેર નમાજ, રોજા ઓર ઇમાન કી શહાદત સબ બેકાર હૈં. કિસી ચીજ કા ભી એતબાર નહીં કિયા જા સકતા.

જમીન વ આસમાન મેં જો કુછ હૈ સખ અલ્લાહ કી મીરાસ (મિલકિયત) હૈ. (સૂરહ હદીદ: ૭) સારા રિઝક રિઝકિલ્લાહ હૈ. (સૂરહ મુલ્ક: ૧૫)

સારા માલ અલ્લાહ તઆલા કા માલ હૈ. (સૂરહ નૂર : ૩૩)

જો કુછ કિસી કો મિલા હુઆ હૈ વહ અતા-એ-રખ હૈ. (સૂરહ બનીઇસ્રાઈલ : ૨૦)

એસી હાલત મેં અગર અલ્લાહ સારે માલ વ મતાઅ કો અપના હિસ્સા કરાર દેતા તો ઉસે એસા કરને કા હક થા. મગર ઉસને સિર્ફ એક જુજ કો અપના હિસ્સા કરાર દેકર બકિયા કો હમારે હવાલે કર દિયા હૈ.

ઔર અલ્લાહ કા હક દો (ફસલ) કાઢને કે દિન. (સૂરહ અનઆમ : ૧૪૧)

હદીસ મેં આયા હૈ કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, જિસ માલ કી ઝકાત અદા નહીં કી ગઈ તો વો ગંગા સાંપ બનકર બખીલ (કંઝૂસ) કી ગર્દન મેં લપેટ દિયા જાએગા ઔર વહ ઉસકી દોનોં જાનિબ કી કનપટી કો ડસતા રહેગા ઔર કહેગા મેં તેરા માલ હું. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

ઇસ તરહ ખુશક સાલી ઓર કહત (અકાલ) ઓર દૂસરી આફતે આને કા સબબ ભી ઝકાત ન દેને કો બતાયા ગયા હૈ યાની જકાત ન દેના અલ્લાહ કે અઝાબ કો આપાજ દેના હૈ.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, જખ કોઈ કોમ ઝકાત છોડ દેતી હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો ખુરકસાલી ઔર કહુત મેં મુખ્તિલા કર દેતા હૈ. (તબરાની)

અલ્લાહ તઆલા હમેં અપને અઝાબ સે બચાએ ઓર પૂરી-પૂરી ઝકાત ઇબ્લાસ કે સાથ અદા કરને કી તોફીક અતા ફરમાએ. આમીન!!

ઝકાત કા નિસાબ: ખ્યાલ રહે કે ઝકાત ઉસી માલ યા નકદી પર દી જાતી હૈ જિસ પર એક સાલ ગુજર જાયે. ઝકાત જબ સાલ ગુજર જાયે તબ અદા કી જા સકતી હૈ લેકિન યુંકિ માહે રમજાન મેં અલ્લાહ તઆલા હર નેકી વ ઇબાદત કા સિલા કઈ દર્જે બઢ કર દેતા હૈ. ઇસીલીયે હમ ઝકાત ભી માહે રમજાન મેં નિકાલને કો બેહતર સમજતે હૈ.

સોને વ ચાંદી કા નિસાબ: સોને યા સોને કે જેવરાત કા નિસાબ સાડે સાત તોલા હૈ.

યાની ઇસસે કમ સોને પર ઝકાત ફર્જ નહીં ઔર ચાંદી સાડે બાવન તોલા પર ઝકાત ફર્જ હૈ. ચાંદી ઔર સોને કે નિસાબ મેં ઢાઇ ફીસદી યાની ચાલીસવાં હિસ્સા ફર્જ હૈ.

તિજારતી માલ પર ઝકાત: તિજારતી માલ પર ભી ચાલીસવાં હિસ્સા ઝકાત ફર્જ. તિજારતી માલ પર ઝકાત નિકાલને કા તરીકા યહ હૈ કે સાલ મેં આખિર મેં સ્ટોક જોડ કર લેન-દેન ઘટા કરકે બકિયા મેં ઢાઇ ફીસદ કે (૨.૫%) કે લિહાજ સે ઉસકી કીમત જોડ કર ઝકાત દે દી જાએ.

કમ્પનિયોં કે શેયર, નિજી યા સરકારી કમ્પનિયોં પર ઝકાત ફર્જ નહીં. જબ તક ઉનકા નકદ હિસ્સા કબજે મેં ન આ જાએ.

જમીની પૈદાવર: જમીન કી પૈદાવર અનાજ, ગલ્લા, ખેતી કી ફસલ પર ૬૫૩ કિલો ગલ્લા હોને પર ઝકાત ફર્જ હૈ, ઇસસે કમ પર ઝકાત નહીં હૈ.

અગર અનાજ, ફલ વગેરહ બારિશ કે પાની, તાલાબ યા દરિયાઇ પાની સે સિંચાઇ હુઇ તો દસવાં હિસ્સા ઔર અગર સિંચાઇ ટયુબવેલ યા ઇન્સાની મેહનત સે હુઇ હો તો બીસવાં હિસ્સા ઝકાત ફર્જ હૈ.

અવકાફ કી આમદની પર ઝકાત: ઝકાત કી ફર્જીયત કે લિયે જાતિ મિલ્કિયત શર્ત હૈ ઇસલિયે જો માલ ઔર જાયદાદ રિક્કાહે આમ કે લિયે વકફ હૈ મસલન મસ્જિદે, યતીમખાનો ઔર મદરસોં કી વકફ કી ગઇ જાયદાદોં કી આમદની પર ઝકાત ફર્જ નહીં. અલ્લાહ તઆલા કા ઇર્શાદ હૈ, ગરીબોં પર ઉસ માલ મેં સે ખર્ચ કરો જો હુમને તુમકો દિયા હૈ. (અલ બકર : ૨૫૪)

નકદી નોટોં કા હુકમ: સાડે સાત તોલા સોને કી કીમત કે બરાબર નોટ હોં તો ઉન પર ઢાઇ ફીસદ ઝકાત વાજિબ હોગી ઔર સાડે બાવન તોલા કી ચાંદી કી કીમત કે નોટોં પર ઢાઇ ફીસદ ઝકાત હૈ.

જાનવરોં કી ઝકાત: જાનવરોં કી ભી ઝકાત ફર્જ હૈ. અલબત્તા ઉન જાનવરોં પર ઝકાત નહીં હૈ જિનસે સવારી, આબપાશી (સિંચાઇ) યા બારબદારી (બોજ ઢોને) કા કામ લિયા જાતા હો. (અબૂદાઉદ)

ઊટોં પર ઝકાત: પાંચ ઊટોં પર એક બકરી, દસ સે ચોદાહ પર દો બકરી, પન્દૂહ સે ઉન્નીસ પર ત્રીન બકરીયાં, બીસ સે ચોબીસ પર ચાર બકરીયાં, પચ્ચીસ સે પૈતીસ ઊટોં પર એક માદા બરયા જો એક સાલ કા હો ચુકા હો વગેરહ.

ગાય ભૈંસ પર ઝકાત: ગાય ઔર ભૈંસ મેં ત્રીન પર ઝકાત નહીં હૈ. ત્રીસ સે ચાલીસ ગાય, ભૈંસ પર એક સાલ કા બછડા, ચાલીસ સે સાઠ પર એક સાલ કે દો બછડે, સાઠ સે સત્તર પર દો સાલ કા એક બછડા, અસ્સી ગાય, ભૈંસ પર દો, દો સાલ કે બછડે ઔર નબ્બે કી તાદાદ પર ત્રીન સાલ કા બછડા ઝકાત મેં દેના જરૂરી હૈ.

ભેડ બકરિયોં પર ઝકાત: એક સે ઉનચાલીસ તક ઝકાત ફર્જ નહીં હૈ. ચાલીસ સે એક સો બીસ ભેડ, બકરિયોં પર એક બકરી ઝકાત ફર્જ હૈ. એક સો ઇકકીસ સે દો સો ભેડ બકરિયોં પર દો બકરી ઔર દો સો એક સે ત્રીન સો નિનાન્વે તક ત્રીન બકરિયાં ઔર ચાર સો સે ચાર સો નિનાન્વે ભેડ બકરિયોં પર ચાર બકરિયાં ઔર પાંચ સો સે પાંચ સો નિનાન્વે તક કી તાદાદ પર પાંચ બકરિયાં ઝકાત દેના ફર્જ હૈ.

ઝકાત કીન કીન લોગો કી દી જાએ

૦૧. ફકીર: ચાની વહ મોહતાજ આદમી જો અપની રોજ-રોટી કમા નહીં સકતા બલ્કિ અપની જરૂરતોં મેં દૂસરો કા મોહતાજ હૈ.
૦૨. મિસ્કીન: વો કામ કરને વાલા શખ્સ જો મેહનત કરને કે બાવજૂદ અપની જરૂરીયાત પૂરી કરને મેં દૂસરો કા મોહતાજ હો.
૦૩. આમિલ: જો ઝકાત કે જમા કરને વ તકસીમ (બાંટને) કે ઇદારે મેં કિસી ખિદમત પર લગા હો.
૦૪. તાલિકે કલ્બ: વો લોગ જિन्हૈં ઇસ્લામ પર કાયમ રહને ઓર સાબિત કદમી કે લિયે મદદ કી જાએ. ઝકાત કે માલ સે ઉનકી દિલજૂઈ કી જાએ.
૦૫. ગર્દન છુડાને મેં: ચાની ગુલામ યા લોન્ડી કો ગુલામી સે આઝાદ કરાના ઓર મજલુમ કેદિયોં પર ખર્ચ કી જા સકતી હૈ, જો મુસલમાન હોને કે સબબ ઇસ્લામ દુશ્મન તાકતોં કે જુલ્મ કા શિકાર હોકર જેલ કાટ રહા હોં, ઇસસે ઉનકો રિહા કરાને ઓર ઉનકે બચ્ચોં પર ખર્ચ કરને મેં.
૦૬. કર્ઝદાર: વહ કર્ઝદાર જો જાતી યા કોમી કર્ઝોં કે બોજ સે દબા હો.
૦૭. ફી સખીલિલ્લાહ: ઇસ્લામ કી બુલન્દી ઓર હિફાજત કે લિયે રાહે ઇલાહી મેં જીહાદ કરને વાલોં પર ઓર મિલ્લી તથા રિક્કાહે આમ કે કામોં મેં ઝકાત ખર્ચ કી જાએ.
૦૮. ઇબ્ને સખીલ: મુસાફિર યાહે માલદાર હી કયૂં ન હો. સફર મેં અપની જરૂરીયાત કે લિયે મોહતાજ હો ગયા હો તો ઝકાત સે ઉસકી મદદ કી જા સકતી હૈ.

આખિર મેં અલ્લાહ સે દુઆ હૈં કિ ઉસકી રહમત ઓર મગ્ફિરત વાલે મહીને મેં હમ સબકે ગુનાહ માફ કરે ઓર હમ સબકો જહન્નમ સે બચા કર જન્નત અતા કરે. આમીન!!

❦ રોજા ઓર ફિરદાર ❦

જિસ રોજેદાર ને જુઠ બોલના ઓર જુઠ પર અમલ કરના નહીં છોડા તો અલ્લાહ કો ઉસકી જરૂરત નહીં કિ વો અપના ખાના ઓર પીના છોડ દે. (બુખારી)

ઇસ હદીસ સે માલૂમ હુવા કિ આદમી કી ઇબાદત કી કીમત ઉસ વકત હૈ જબકિ ઉસી કે સાથ વહ જુઠ બોલના ઓર જુઠ પર અમલ કરના છોડે હુવે હૈ. જો શખ્સ ઇસ તરહ ઇબાદત કરે કિ ઇબાદત કે સાથ વહ જુઠ બોલતા હો ઓર જુઠ પર અમલ કરતા હો તો ઉસકી ઇબાદત અલ્લાહ કે યહાં કાબિલે કુબૂલ નહીં ઠહરેગી. અલ્લાહ કો બિના જુઠ કા અમલ મતલૂબ હૈ, ન કિ વો અમલ જિસકે સાથ જુઠ શામિલ હો.

ઇસ હદીસ મેં દો લફઝ આયેં હૈં. એક જુઠ બોલના ઓર દૂસરા જુઠ પર અમલ કરના. જુઠ બોલને કા મતલબ હૈં કિ આદમી હકીકત યા હક કો બયાન ન કરે. ખ્યાલ રહે કિ સિફ વહી શખ્સ જુઠા નહીં હૈ જો જાનબૂઝ કર જુઠ બોલતા હો યા જો પહેલે સે તય કિયે હુએ જહન કે મુતાબિક જૂઠી બાત કહે. હદીસ કે મુતાબિક વો શખ્સ ભી જુઠા હૈ જો ખુદ ઇરાદા કરકે જૂઠ ન બોલે, મગર વો એસી બાત કહે જો અમલન એક જૂઠી બાત હો. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા આદમી કે જૂઠા હોને કે લિયે યહ બાત કાફી હૈ કિ વહ જો કુછ સુને ઉસી કો બયાન કરને લગે. (તિર્મિઝી)

યાની સુની હુઈ બાત કો બઝેર તહકીક દોહરાના ભી જૂઠ છે.

જૂઠ પર અમલ કરના યહ છે કિ આદમી જૂઠ કો અપને અમલ કી બુનિયાદ બનાએ. વહ જુઠા નારા ખડા કરકે કોમ કે ઉપર લીડરશિપ હાસીલ કરે. વો એક બેબુનિયાદ કિસ્સા ઘડ કર ઉસકે જરિયે કિસી બન્દા-એ-ખુદા કો બદનામ કરે. વો જુઠી દસ્તાવેજ તૈયાર કરકે કિસી જાયદાદ કો અપની જાયદાદ બનાએ. વહ ફર્જ તકરીરે કરકે અવામ કે દરમ્યાન મકબૂલીયત હાસિલ કરે. વહ મોજૂદા દુનિયા મેં જૂઠ કી બુનિયાદ પર ખડા હોને કી કોશિશ કરે, ન કિ સચ કી બુનિયાદ પર.

રોજા કે બારે મેં બતાયા ગયા છે કિ ઉસકા સવાબ આમ આમાલ સે જયાદા છે. ઉસકી વજહ યહ છે કિ રોજા મેં કુર્બાની કા પહલૂ શામિલ છે.

એક હદીસ મેં બતાયા ગયા છે, હજરત અબૂ હુરૈરહ (રઝિ.) કહતે હેં કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, ઇન્સાન કે હર અમલ કી નેકી દસ ગુના સે સાતસૌ ગુના તક બઢાઈ જાતી છે. અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા, મગર રોજા કા મામલા અલગ છે. રોજા મેરે લિયે છે ઔર મેં હી ઉસકા બઢલા ઢૂંગા. બન્દા અપની ખ્વાહિશ કો ઔર અપને ખાને કો મેરે લિયે છોડતા છે. રોજેદાર કે લિયે દો ખુશિયાં હેં. એક ખુશી રોજા ઇફતાર કે વક્ત ઔર દૂસરી ખુશી અપને રખ સે મુલાકાત કે વક્ત. (મુતફિક અલૈહિ)

રોજે મેં જબ ભુખ-પ્યાસ તડપાતી છે તો આદમી કો અપની બેચારગી યાદ આતી છે. વો ઔર જયાદા અલ્લાહ કી તરફ લપકતા છે. વો કહ ઉઠતા છે કિ ખુદાયા! મેંને તોરે એક હુકમ કી તામીલ કી મગર મેં તોરે બહુત સે હુકમો કી તામીલ ન કર સકા. મેંને એક દિન કા રોજા રખા મગર મેં દૂસરે બહોત સે મોકો પર રોજા ન રખ સકા. યાની આમ દિનો મેં પરહેજગાર ન રહ સકા. તુ અપની રહમતે ખાસ સે મુઝે બખ્શ દે.

જબ બન્દે કી જુબાન સે ઇસ કિસ્મ કી દુઆએ નિકલતી છે તો અલ્લાહ કી રહમત ઉસકી તરફ મુતવજજહ હોતી (ધ્યાન દેતી) છે. ઉસકે બાદ દસ ગુના ઔર સાત સૌ ગુના કી હદ કો તોડ કર ઉસકે સવાબ કો બેહિસાબ ગુના તક બઢા દિયા જાતા છે.

ઇબાદત કા અમલ દૂનિયા મેં કિયા જાતા છે ઔર ઉસકા અઝ્ર આખિરત મેં મિલતા છે. મગર રોજા સબસે અલગ હટકર એક એસી ઇબાદત છે જિસમે અઝ્ર કા તજુર્બા ઇસી દુનિયા મેં કરા દિયા જાતા છે ઔર આખિરત કા બેઅન્દાજ સવાબ ઉસકા આખરી તજુર્બા.

સદકા-એ-ફિત્ર

ફિત્ર કે મઅની રોજા ખોલને કે હેં. ચૂંકિ રોજે કી હાલત મેં કોઈ ગલત યા બેહુદા બાત હો હી જાતી છે ઔર કુછ ગુનાહ કે કામ ભી જાને-અન્જાને મેં હો જાતે હેં ઇસલિયે જબ રમજાન શરીફ ખતમ હો જાએ તો ઇસ રોજા ખોલને કી ખુશી, અલ્લાહ તઆલા કે શુક્રિયા ઔર અપને ગુનાહોં કે કફ્ફારે મેં સદકા વ ખેરાત કરને કો સદકાતુલ ફિત્ર ભી ફર્જ છે. (અબૂદાઉદ, ઇબ્નેમાઝા)

યહ સદકા-એ-ફિત્ર તમામ મુસલમાનોં પર ફર્જ છે. યાહે અમીર હો યા ગરીબ,

યહ સદકા, ઇંદ કી નમાજ કે લિયે નિકલને સે પહેલે અદા કરના જરૂરી હૈ. અગર ઇંદ સે એક દો દિન પહેલે અદા કર દિયા જાએ તો ભી કોઈ હર્જ નહી. ખ્યાલ રહે ઇંદ કી નમાજ કે બાદ સદકા-એ-ફિત્ર અદા નહી હોગા.

अल्लाहु अकबर अल्लाहु अकबर, ला ईलाहा ईल्लल्लाहु, वल्लाहु अकबर अल्लाहु अकबर, वल्लिल्लाहिल्ल हम्द. इस्लामी शरीयत में रमजान का महीना रोजा का महीना है. ओर उसके बाद यकुम शप्पाल को ईद का दिन करार दिया गया है. ईद के दिन मुसलमान इस्लामी हुदू के अन्दर पुशी मनाते हैं. हालांकि यह सादा मयनों सिर्फ पुशी का दिन नहीं है. यह अहले इस्लाम की ज़िन्दगी के लिये आगाज का दिन है.

દૂસરે લોગ અપને ત્યોહારોં કો ઇન્સાનિયત કે જામે સે બાહર હોકર શરાબખોરી, હુડંગ ઓર દૂસરે ખેલ-તમાશોં મેં દિન ગુજાર દેતે હૈં. લેકિન ઇસ્લામી ત્યોહારોં મેં ન શરાબ, ન હુડંગ, ન ખેલ-તમાશો હૈં ઓર ન હી ઇન્સાનિયત સોજ નજરે હૈં બલકિ તપાખો, ખાકસારી ઓર ખશિયતે ઇલાહી કે જલવેં હૈં. કુર્બાની, ઇસાર વ મસાપાત કે મુજરસમે હૈં, ગમખ્વારી કે નમૂને હૈં. ઇતેહાદ વ ઇતેફાક કી જીતી જાગતી અમલી તસ્વીર નજર આતી હૈં.

रोज की सूरत में अल्लाह तआला ने अपने बेटों का धर्मिहान लिया। जो लोग इस नाजुक धर्मिहान में पूरे उतरे, उनके लिये अल्लाह तआला ने धर्मिहान के महीने के दौरान पाद धन्याम का दिन रण दिया। रोज गोया मोमिन के लिये दुनिया की प्रमशकत जिन्दगी की मिसाल है और यह मोमिन के लिये आभिरत की

રાહત વ મુસરત કે દિન કી તમસીલ. યા ચૂં કહિયે કિ રોજ પાબન્દિયોં કા મરહલા હે ઓર ઇદ આઝાદી કી મન્જીલ.

રોજ મેં સુબહ સે શામ તક ઓર શામ સે સુબહ તક કી સારી જિન્દગી તરહ-તરહ કી પાબન્દિયોં મેં ગુજરતી હે. યહ કરો ઓર વહ ન કરો, ઇસ વકત ખાઓ ઓર ઉસ વકત ન ખાઓ, કબ સોઓ ઓર કબ બિસ્તર સે ઉઠ જાઓ. ગરજ પૂરા મહીના ઇસ તરહ ગુજારા જાતા હે. ગોચા કિ આદમી કી પૂરી જિન્દગી દૂસરે કે કબ્જે મેં હે. આદમી કો અપની મર્જ પર નહી બલકી દુસરે કી મર્જ પર ચલના હે. ઇસ તરહ રોજ આદમી કો યહ સબક દેતા હે કિ વહ દુનિયા મેં ઇસ તરહ રહે કિ વહ અપને આપકો પૂરી તરહ અલ્લાહ કી નિગરાની મેં દિયે હુએ હો, વહ હર મામલે મેં અલ્લાહ કે હુકમોં કી પાબન્દી કર રહા હો.

ઇસ તરહ એક પુરમશકકત મહીને કે બાદ ઇદ કા દિન આતા હે. ઇદ કે દિન અચાનક તમામ અહકામ બદલ જાતે હે. પહેલે રોજ રખના ફર્ઝ થા અબ રોજ રખના હરામ હે. પહેલે લાઝમી જરૂરતોં તક પર પાબન્દી લગી હુઇ થી, અબ કહ દિયા ગયા કિ આઝાદી સે ઘુમો-ફિરો ઓર ખુશિયાં મનાઓ. યહાં તક કી ગરીબોં કે લિયે સાહિબે હૈસિયત લોગોં પર સદકા-એ-ફિત્ર મુકરર કિયા ગયા તાકિ વહ ભી આજ કે દિન કી ખુશિયોં સે મહરૂમ ન રહે. યહ ગોચા આખિરત કી જિન્દગી કી એક તસ્વીર હે યહ ઉસ દિન કો યાદ દિલાના હે જબ કિ અલ્લાહ કે સચ્ચે બન્દોં પર સે હર કિસ્મ કી પાબન્દિયાં ઉઠા લી જાએગી. વહ અબ્દી આરામ ઓર હમેશગી કી ખુશી કી જન્નતોં મેં દાખિલ કર દિયે જાએગે. ખ્વાહ વો આજ જાહિર નિગાહ વાલોં કો કમજોર ઓર બેકીમતી હી કયોં ન નજર આતે હો.

નમાઝે ઇંદુલ ફિત્ર: ઇદૈન કી નમાજ સુન્નતે મોઅકદા હે. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને હિજરત કે બાદ ઇસે જિન્દગી ભર પઢા ઓર ઓરતોં ઓર મદોં કા ઇસમેં શરીક હોને કા હુકમ દિયા. ઇંદુલ ફિત્ર કે દિન ઇદગાહ કે લિયે નિકલને સે પહેલે કુછ ખા લે. (બુખારી)

આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈયહિ વસલ્લમ ને યહ ભી ફરમાયા કિ ઇદૈન મેં અચ્છે કપડે પહને ઓર ખુશખૂ લગાએ. (મુસનદ અહમદ)

ઇદૈન કે લિયે છોટે-બડે, ઓરત-મર્દ, હાઇળ (હેજવાલી) વ તાહિરા (પાક) સખ કો ઇદગાહ કે લિયે ઘર સે નિકલના ચાહિએ. હાઇળ (માહવારી વાલી) ઓરત સિફ દુઆ મેં શરીક હોગી ઓર નમાજ સે અલાહિદા રહેગી. (બુખારી)

ઇદૈન કી નમાજ કે લિયે રાસ્તા બદલ કર આના ઓર જાના ચાહિએ. (બુખારી)

ઇદૈન કી નમાજ મેં કુલ ૧૨ તકબીરેં મરાનુન હે. પહેલી રકઅત મેં કિરઅત સે પહેલે સાત તકબીરેં ઓર દૂસરી રકઅત મેં કિરઅત સે પહેલે પાંચ તકબીરેં હે. (ઇબ્ને માઝા, તિર્મિઝ)

ઇદૈન કી નમાજ સે પહેલે યા બાદ મેં ઇદગાહ યા મસ્જિદ મેં કોઈ નફિલ યા સુન્નત નહી પઢની ચાહિએ. (બુખારી, મુસ્લિમ, તિર્મિઝ)

ઇદ કી નમાજ કા તરીકા: ઇદ કી નમાજ કા તરીકા યહ હે કિ ઇદગાહ મેં સબસે પહેલે બગેર અઝાન વ તકબીર કે દો રકઅત નમાજ પઢી જાએ. પહેલી રકઅત મેં તકબીરેં તહરીમા કે બાદ કિરઅત સે પહેલે સાત તકબીરેં જાઇદ (જયાદા)

